

# Återrapport av uppdrag 26 i budget 2020

## Utredning av effekterna av skärgårdsstöd och förslag på framtida fördelning av stödet

### Bakgrund

2005 beslutade Kommunfullmäktige att utöka ramarna för Ljusterö skola och förskola för att täcka merkostnader som bedömdes vara specifika för skolområdet. Grundverksamheten bedömdes täckas av barn – och elevpeng, men på grund av det geografiska läget bedömdes det finnas behov av extra personal för att lösa vikariebehov internt. För Ljusterö skola anslogs 465 tkr och för förskolan 165 tkr per år, vilket beräknades motsvara 1,0 tjänst i skolan och 0,5 i förskolan.

Samma år tilldelades även Ingmarsö skola och förskola ett extra anslag för drift av verksamheten. Bidraget beräknades utifrån verksamhetens bruttokostnad minus intäkter vilket innebar ett årligt tillskott på 414 tkr för skolan och 330 tkr för förskolan.

2015 upphörde förskolan och skolan i kommunal drift på Ingmarsö. Försök gjordes att hitta en intressent för att driva pedagogisk omsorg i enskild regi på ön, men utan framgång.

2018 fick Skolnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta förskola eller pedagogisk omsorg på Ingmarsö. Behovet bedömdes omfatta upp till sju barn och som driftsform förordades pedagogisk omsorg. Uppdraget lämnades till produktionsförvaltningen som gjorde en kostnadskalkyl för driften.

Kommunfullmäktige fastställde ett extra bidrag på 470 tkr per år från och med höstterminen 2018 enligt produktionsförvaltningens kalkyl. I beslutet framgår att bidraget ska revideras utifrån förändrade intäkter.

### Definition av glesbygd

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och Tillväxtverket har definierat glesbygd som områden som har mer än 45 minuters bilresa till en tätort med över 3000 invånare samt öar utan fast landförbindelse. Utifrån denna definition faller Ljusterö och Ingmarsö inom ramen för glesbygd i Österåkers kommun. Eftersom båda dessa enheter befinner sig i skärgården, benämns extra bidrag för driften som skärgårdsstöd.

### Merkostnader i glesbygd/skärgård

Verksamhetens volymer påverkar givetvis intäkterna. I Ljusterö skola finns i juli 2020 130 elever i skolår F – 9 och i förskolan 60 barn. Snittet i de fristående förskolorna inom kommunen är 56 barn per enhet och i de

kommunala 82, vilket innebär att volymen i Ljusterö förskola inte är anmärkningsvärt låg. Det förväntas också en ökning av antalet barn under den närmaste 10 årsperioden.

För skolan påverkas kostnaderna inte enbart av volymerna utan även av spridning över samtliga årskurser. Ett lågt antal elever i högstadiet innebär särskilda utmaningar för att uppnå jämförbar kvalitet. Inför ht 2020 fanns 88 barn i skolår F – 6 och 36 i åk 7 – 9 i Ljusterö skola. Snittet i kommunen åk 7 – 9 är 187 elever inför ht 2020, med en spridning mellan 68 – 350 elever per enhet. På sikt väntas dock åldersgruppen 6 – 15 år öka på Ljusterö vilket bör medföra en ökad volym i skolenheten. I dagsläget saknas uppgifter om vilka merkostnader som kan härledas till högstadiesverksamheten på Ljusterö. En närmare analys av verksamhetens kostnader och lösningar för högstadiet behöver göras för att bedöma behovet av eventuella extra resurser.

#### Befolkningsprognos Ljusterö

	Utfall	Prognos	
	2019	2025	2030
Förskola 1- 5 år	86	143	161
Grundskola 6 - 15 år	144	189	330

Enligt befolkningsprognosen väntas en ökning av befolkningen på Ljusterö till och med år 2030, vilket innebär att volymerna och därmed intäkterna i skola och förskola förväntas öka under perioden.

## Fördelning av skärgårdsstöd 2017 – 2019

Skärgårdsstöd till Ljusterö har utgått för personalförstärkning för att kunna tillgodose behovet av vikarier inom befintlig organisation. Extra anslag till Ingmarsö pedagogisk omsorg har utgått enligt produktionsförvaltningens kalkyl vid verksamhetsstart ht 2018.

Fördelat skärgårdsstöd (tkr)	2019	2018	2017
Ljusterö skola	368	364	360
Ljusterö förskola	298	329	360
Ingmarsö ped.oms.	470	235	0

*Orsaken till förändringar mellan åren har inte kunnat härledas*

Utfall skärgårdsstöd (tkr)	2019	2018	2017
Ljusterö skola	71	-109	405
Ljusterö förskola	637	-3	308
Ingmarsö ped.oms.	1	-7	0

*Omfördelning har gjorts internt inom produktionsförvaltningen*

Den redovisning över skärgårdsstöd som har inkommit från produktionsförvaltningen visar att förskolan haft ett överskott de senaste tre åren. För Ljusterö skola och förskola varierar det ekonomiska utfallet mellan åren. Den interna fördelningen av stödet har dock avvikit från beslutade bidragsbelopp, vilket gör att de verkliga kostnaderna per verksamhet inte går att säkerställa.

## Kvalitetsmått

Den senaste enkätundersökningen ”Med Målen i Sikte” genomfördes i förskolan höstterminen 2019 och i skolan vårterminen 2019. Resultatet visar att både förskola och skola har övervägande goda resultat vad gäller trygghet och delaktighet. I förskolan märks något sämre resultat på området lärprocess och pedagogiskt ledarskap än i skolan.

2019 var andelen behöriga förskollärare i Ljusterö förskola 15 procent jämfört med snittet i kommunen på 26 procent.

Andelen behöriga lärare i Ljusterö skola var 43 procent, jämfört med snittet i kommunen på 70 procent. Andel elever i årskurs 9 som minst uppnått kunskapskraven i alla ämnen var 71 procent jämfört med snittet i kommunen på 84 procent och andel behöriga till gymnasieskolan var 71 procent jämfört med snittet i kommunen på 92 procent. Utredningen har inte berört resultaten i förhållande till strukturella faktorer, men produktionsförvaltningen har påtalat att resultaten vid en sådan jämförelse visar ett mer positivt utfall.

## Ingmarsö pedagogisk omsorg

I samband med verksamhetsstarten 2018 beslutades att bidragsbeloppet ska omprövas vid ökade volymer. 2020 finns 12 barn i verksamheten, mot 7 i den ursprungliga kalkylen.

Enligt skollagen har barn i åldern 3 – 5 år rätt till allmän förskola, det vill säga minst 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan, vilket i princip motsvarar tre timmar om dagen under skolans terminer. Möjligheten att ta del av allmän förskola gäller även barn i pedagogisk omsorg. Huvudmannen beslutar på vilket sätt och vilka tider allmän förskola ska tillhandahållas i förhållande till verksamheternas olika förutsättningar.

## Förslag till skärgårdsstöd i budget 2021

Skärgårdsstöd till Ljusterö skola föreslås utgå med 400 tkr i budget 2021 för fortsatt ökad personaltäthet, vilket motsvarar drygt det belopp som tidigare utgått. Till Ingmarsö pedagogisk omsorg föreslås dels 170 tkr för att täcka merkostnader i form av exempelvis transporter och dels ökad ersättning med pengbelopp för förskola för samtliga inskrivna barn, vilket medför en extra intäkt om 154 tkr beräknat på antal inskrivna barn ht 2021, vilket innebär att bidraget sammanlagt uppgår till 324 tkr.

Belopp och fördelning omprövas årligen i förhållande till kostnader och intäkter i berörda verksamheter.